

مقاله مقاله

کتابخانه کودک کو مدرسه

○ مانا تشاری

کودک توسط خویش

- در دسترس قراردادن منابع و فعالیتهایی در جهت پیدا کردن جایگاه خود در خانواده، جامعه، طبقات اجتماعی، نژاد بشری و حتی تاریخ
- افزایش و تداوم زمانهای شادی بخش و تاثیرگذار
- ترتیب برنامه‌های سرگرم‌کننده متناسب با نیاز و تمایلات کودکان
- فراهم آوردن شرایطی مناسب جهت رشد کافی و متناسب با سن
- ایجاد حس امنیت، توانایی، استقلال و آرامش
- فراهم آوردن زمینه‌هایی در جهت رشد مهارتهای حسی، حرکتی، عاطفی و اجتماعی
- غنابخشیدن به حس دوست داشتن محیط و پیرامون کودک
- ایجاد زمینه‌هایی جهت بروز خلاقیت و توسعه آن
- تداوم بخشیدن به حس جستجوگری
- تقویت و گسترش قوه تخیل
- فراهم آوردن شرایط مناسب جهت شناخت و لمس طبیعت
- ایجاد و تقویت حس احترام، مشارکت، بخشش و دیگر ارزشهای زندگی
- ایجاد فرصتهایی جهت رسانیدن کودکان به مرحله شناخت استدلالی و درک مفاهیم

شیوه اجرایی:

- ترتیب برنامه‌های تفریحی، نمایش در رابطه با اقوام، ملل، نژادها و کشورها.
- در دسترس قراردادن کتابها، نوارهای ویدیویی و منابع موجود دیگر و همراهی کودکان در بحث و گفت‌وگو در رابطه با استفاده از منابع
- اجرای فعالیتهایی در زمینه کتابخوانی به منظور تقویت رشد ذهنی کودک، همچنین به منظور گسترش قوه تخیل: برنامه‌های قصه‌گویی، هنر، قصه‌گویی به شیوه سنتی (نقالی و بدون ابزار) و نو (همراه ابزار).
- پاسخگویی به سؤالات کلی و کمک به پیدا کردن منابعی جهت یافتن پاسخ پرسشهایشان بدون اعمال نظر شخصی مثل دسترسی و استفاده از کل مجموعه
- فراهم آوردن فرصتهایی جهت فعال کردن کودکان در فعالیتهای

بنابر ماده ۲۹ و ۳۱ پیمان جهانی حقوق کودک، آموزش و پرورش باید در جهت رشد شخصیت و تواناییهای کودک به کاملترین صورت عمل کند و کودک را برای زندگی فعال در یک جامعه آزاد آماده سازد.

کودک حق استفاده از بازی، تفریح و مشارکت در فعالیتهای فرهنگی و هنری را دارد. امروزه در تمام دنیا کتاب و سایر منابع مطالعاتی و اطلاع‌رسانی به منزله یک نیاز اساسی، به لحاظ تأثیر مثبتی که بر شخصیت و درک کودک در سنین بالاتر می‌گذارد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از این رو، وجود کتابخانه‌ای که بتواند جوابگوی نیازهای کودکان باشد ضروری است.

مطمئناً چنین کتابخانه‌ای تنها دارای منابع چاپی نخواهد بود؛ بلکه هر گونه ابزاری که بتواند کودک را در جهت شناخت هدایت کند از منابع کتابخانه به حساب خواهد آمد.

هدف نهایی

تشکیل کتابخانه‌ای در مهد کودک می‌تواند نخستین قدم در راه آشنایی کودکان با مطالعه باشد. این کتابخانه می‌تواند سیار باشد. آن را می‌توان در گوشه و کنار مهدکودک دید و از منابع و اطلاعات آن استفاده کرد. کودک بدون هیچ‌گونه دخالت مستقیمی، کاملاً در محیط کتابخانه قرار خواهد گرفت و به دور از هر فشار و اجباری، دستیابی به کتاب را تجربه خواهد کرد. در این نظام شرایطی برای ورود و عضویت وجود ندارد. کتابخانه کودک مدار جذب‌کننده نوپایان، خردسالان و همچنین مربیان و والدین است. مراجعان از همان ابتدا منابع مورد علاقه خود را شناسایی خواهند کرد.

اهداف:

- علاقه‌مندسازی کودک در جهت کسب اطلاعات و یافتن راه‌حلهایی برای رفع مشکلات
- توانمندسازی کودکان در جهت سازمان‌دهی اهداف و آرزوهایشان
- تشویق حضور آنان در فعالیتهای و تلاش برای رسیدن به خواسته‌ها و آرزوهایشان
- فراهم آوردن زمینه‌هایی جهت تجربه‌کردن (فرآیند آزمایش و خطا)
- ایجاد حس ارزشمندی در کودکان با گوش دادن، احترام گذاشتن و درک خواسته‌هایشان.
- فراهم آوردن زمینه‌هایی در جهت کشف استعدادها و تواناییهای

جهت کشف استعدادها و تواناییهای خویش (برگزاری کارگاههایی در دو کلاس نظیر: وسایل آشپزی، خیاطی، نجاری، کمکهای اولیه، تعمیرات و...) - فراهم آوردن منابع مناسب در هر فصل و سعی در تازگی اطلاعات - در اختیار قراردادن فرصتهایی جهت رشد مهارتهای زبانی: قصه‌گویی، گوش کردن، صحبت کردن، بازی با کلمات، تماشای کتاب و... - ایجاد فرصتهایی جهت گفت‌وگو و طرح سؤال در رابطه با موضوعهای مورد علاقه و توجه کودکان و سعی در نگاه داشتن فضا در امنیت و آرامش - آموزش مربیان جهت چگونگی کاربرد وسایل و ابزار و ارائه و انتقال آن به کودکان - بیان داستان، اجرای نمایش، شنیدن موسیقی، کارهای دستی، نقاشی، بازی با اسباب‌بازی و بدون ابزار و در نهایت گفت‌وگو در جهت رشد و پرورش قوه تخیل - ارائه رهنمودها و اجرای برنامه‌های آموزشی در رابطه با روش کودک مدار و کتابخانه جهت مربیان، مدیران و والدین

آماده‌سازی کتابخانه:

۱. کتابها:
- چاپی
- پارچه‌ای
- مواد دیگر

۲. فهرست کتابهای لازم و مناسب با هر دوره

۳. تجهیز کتابخانه:

- کمد
- میز سیار
- قفسه
- میز ثابت
- تشک

۴. کارگاههای بازی کودک:

- نجاری
- سفالگری
- تعمیرات
- خیاطی
- آشپزی

سایر امور براساس نیاز از آنجا که این کتابخانه منعطف با نیازهای کودکان پیش خواهد رفت خاصیت انعطاف‌پذیری خود را در تمام سطوح داراست. جهت آماده‌سازی و بهره‌وری از امکانات این مجموعه نیازی به اتمام رسانیدن تمامی مراحل نیست؛ بلکه تجهیز این مجموعه به چند مرحله تقسیم شده است و بنا به شرایط و پیشنهاد و تقاضای درخواست‌کننده می‌توان کار را شروع کرد.

مرحله ۱: تهیه فهرست کتابهای مناسب
 مرحله ۲: طبقه‌بندی کتابها براساس موضوع
 مرحله ۳: تهیه جعبه‌های نگاهدارنده منابع
 مرحله ۴: تهیه پوستر، نوار، فیلم
 مرحله ۵: طرح و تهیه مواد لازم جهت کارگاههای بازی کودک و آموزش مربیان جهت چگونگی کاربرد ابزار و ارائه مطالب
 مرحله ۶: میز سیار حاوی کتاب و...
 مرحله ۷: پرده قصه‌گویی
 مرحله ۸: قصه‌گویی، بازی و نمایش
 مرحله ۹: آموزش کادر آموزشی و والدین در خصوص نظام کودک مدار
 مرحله ۱۰: تهیه و ارسال عروسکهای نمایشی و تکمیل موجودات پرده قصه‌گویی به صورت اهدایی